

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. אחד זה ואחד זה במשהו מאי טעמא זיהריה מקלא קלי ואזיל.....2
- ב. דרוסה שאמרו צריכה בדיקה ... מכפא דמוחא עד אטמא.....3
- ג. שמוטה ושחומה כשרה שאי אפשר לשמוטה שתיעשה שחומה ... יביא ויקיף ... אבל תפס בסימנים ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחומה.....4
- ד. מחו בכוליא וקמלי ... וכי להוסיף על המרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים והא קא חזינן דקא מתה גמירי דאי בדרי לה סמא חייא.....5
- ה. ואלו כשרות בבהמה ניקבה הגרגרת או שנסדקה ... עד כאיסר האיטלקי.....7
- ו. נפחתה הגולגולת ולא ניקב קרום של מוח.....8
- ז. ניקב הלב ולא לבית הללו.....10
- ח. נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה.....12
- ט. ניטלה הכבד ונשתייר הימנה בזית.....15
- י. המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה.....17
- א. ממחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין טרפה ולא אמרינן ליהזי אי קופא לבר אי קופא לגיו.....18
- ב. ניטל הטחול ניטלו הכליות.....21
- ג. ניטל לחי התחתון.....21
- ד. ניטלה האם שלה.....27
- ה. וחרותה בידי שמים.....27
- ו. הגלודה ... פוסלין.....28
- ז. האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה ... כשרה ואי איפסיק ניביה ... כשרה עד דמתעכלא אתעכולי.....28

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

- ה. אין בעלי אומניות רשאים לעמוד מפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקין במלאכתם..... 31
- ט. כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלין בשלומן ואומרין להם אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום..... 31
- י. בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין..... 31
- יא. חבל היוצא מן המטה עד חמשה טפחים טהור ... חמשה כלמעלה ... מה' ועד עשרה טמא ... עשרה כלמעלה..... 32
- יב. הדקין שבכלי חרס הן וקרקרותיהן ודופנותיהם יושבין שלא מסומכין..... 32

דף נד.

א. אחד זה ואחד זה במשהו מאי טעמא זיהריה מקלא קלי ואזיל

כבר התבאר לעיל דף נג: שהסימנים קשים הם אצל דריסה, הלכך אפילו אם האדים בשר כנגדם וה"ה אם נתמסמס כנגדה מותר,

אך אם האדימו הם בעצמם, אז אסור אפילו האדים הקנה¹ בכל שהוא, למרות שנקובתו בכאיסר כמו שהתבאר לעיל דף מב. ומה. מפני שסוף הארס לשרוף רובו.

ומה שאמרנו² שדרוסה יש לה היתר בבדיקה היינו בעוף, בין בספק דרוסה בין בודאי דרוסה, שיכול לבדוק הקנה מבחוץ ולשוחטו³ ואח"כ יבדוק הוושט מבפנים שאין לו בדיקה מבחוץ, והוא הדין בבהמה ובודאי דרוסה והוא שידוע שלא נדרסה כנגד הסימנים.

¹ ואף על גב דנקיבתו ברובו כדלעיל סי' ל"ד אפ"ה מריפה מפני שסוף הארס לשרוף רובו כדמסיק המחבר

² שו"ע ונו"כ יז

³ ואף על גב דלכתחילה צריך לשחוט שני סימנים אף בעוף כדלעיל ר"ס כ"א הכא כיון שא"א בענין אחר כדעבד דמי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל בבהמה בספק דרוסה וכן בודאי דרוסה ונדרסה כנגד הסימנים לית לה תקנה בבדיקה, שהרי הוושט אין לו בדיקה מבחוץ ויש לחוש⁴ שמא ישחוט במקום שהאדים הוושט ולא יהא מינכר אחר השחיטה וטריפה, שבדיקה לא מהני כמו שהתבאר לעיל דף מג.

וצריך לבדוק מיד אחר הדריסה שאז יראה מיד אם הבשר האדים מבחוץ, שאם לא יבדוק מיד יש לחוש שמא שינה מראיו מן הדריסה מבחוץ והבריא ויורד ונוקב למטה ואינו ניכר מבחוץ.

ג. דרוסה שאמרו צריכה בדיקה ... מנפא דמוחא עד אטמא

עוד התבאר שם שבדיקת בהמה הנדרסת היא⁵, ששוחטין את הנדרס⁶ ובודקין אותו בכל חללו מכנגד המוח⁷ עד סוף היריכים מכל הי"ח טריפות, ואם נמצא רושם הדריסה כנגד אחד מן האברים שהבהמה נטרפת בהן טריפה, ואם לאו כשירה.

ואיזה הוא רושם הדריסה, אם האדים הבשר כנגד אחד מן האברים שהבהמה נטרפת בו אז היא טריפה, שהאדמומית הוא ארס הדורס וסופו לחלחל ולנקב כל האבר, ולכך אפילו באבר שאין נקב משהו פוסל בו אם נתאדם הבשר כנגדו טריפה.

⁴ ואין לה תקנה למיבדק הקנה מבחוץ ולמישחט ואח"כ למיבדק הוושט מבפנים כמו בעוף, דבהמה צריכה אף דיעבר שני סימנים.

⁵ שו"ע ונו"כ שם טז

⁶ באמת כן נראה דעת התוס' והפוסקים דהבדיקה היא דוקא לאחר שחיטה אבל בספרי כתבתי דדעת רש"י פא"ט (דף נ"א ע"ב) דהבדיקה היא מבחוץ בעודה בחיים גבה וכריסה וצדה וכל שכנגד בני מעיים ואם האדים שם הבשר מבחוץ טרפה שודאי סופו לישרף לפני' עד שינקבו הבני מעיים ואם לא האדים מבחוץ א"צ שוב לבדוק וכשרה דכיון דלא ניכר הארס מבחוץ ודאי לא דרים ודוק כי קצרתי כיון דלא נ"מ מידי לדידן דאין אנו בקיאים. ש"ך שם לו

⁷ זהו דעת הרוקח ומביאו ב"י, וכ"כ הש"ך לזאבל הפר"ח האריך להוכיח וכתב דעיקר לדינא דא"צ לבדוק המוח ולא כנגד המוח אלא סגי בבדיקת הסימנים ע"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

וכן אם נתמסמם הבשר כנגדו ואפילו כנגד צומות הנידין, אף על גב דקשין הם אם נתמסמם הבשר כנגדם עד שנעשה כבשר שהרופא גוררו מהתבורה טריפה.

ציפורים קטנים⁸ אין להם בדיקה, שאין אדמומית הארס ניכר בהם מפני שהם כולם אדומים, וכן דרוסת הנץ אין לו בדיקה, מפני שארס הנץ אינו אדום כל כך ואינו ניכר.

ג. שמוטה ושחטה כשרה שאי אפשר לשמוטה שתיעשה שחטה ... יביא ויקיף ... אבל תפס בסימנים ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחטה

כבר התבאר לעיל דף י. ודרף כח. שמחמשת הדברים שפוסלים בשחיטה הלכה למושה מסיני שהוזכרו לעיל דף ט. הוא עיקור שישחט באופן שאינו קורע את סימני הבהמה.

עיקור כיצד⁹, כגון ששחט בסכין פגום, שהפגם אינו שוחט רק נוקב וקורע, וכל שכן אם עקר קצת הסימנים ביד, או נעקר מאליו.

ועוד יש עיקור, כגון שנעקרו הסימנים או אחד מהם ממקום חיבורם בלחי, קודם שחיטה או בשעת שחיטה, בין על ידי מעשה בין מאליו, והוא הנקרא שמוטה¹⁰, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים.

ואפילו בעוף שנעקר סימן אחד והשני שלם, ושחט בשני, לא הוה שחיטה, ונבילה היא דאורייתא, דבעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה.

כל זה יש לאסור¹¹, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך

⁸ שו"ע ונו"כ יח

⁹ שו"ע ונו"כ בד טו שמח"ח שם יז

¹⁰ ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים. תבו"ש כא

¹¹ שמ"ח יח ועיי"ש בתבו"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

נמצא¹² הסימן השחוט שמוט אם כששחט תפש הסימנים בידו, או עור בית השחיטה מאחוריו, ונדחק הסימן תחת העור, הרי זו פסולה שמכיון שתפס בסימנים אפשר לשמוטה שתשחט ואפשר שנשמט קודם שחיטה והוי ספק נבלה¹³.

ואם לאו, כשלא תפס הסימנים אי אפשר לשמוטה שתעשה שחוטה ברוב הפעמים לפי שהסימן השמוט הוא יורד למטה מיד ברוב הפעמים ושוב לא נשחט אלא שלפעמים אפשר לשמוטה שתעשה שחוטה. ומשום הכי סמכין אהקפה¹⁴ ומותר ע"י בדיקה שיביא בהמה וישחוט הסימן ואחר כך יעקרנו, אם דומות שתי השחיטות זו לזו, כשרה, כשרה. שכמו שהשניה נשחטה קודם שנעקר הסימן כך הראשונה ולכך הם שוים באדמומיות, ואם השנית מאדמת יותר, פסולה הראשונה. או יעקרנה וישחוט אם הראשונה מאדים יותר כשר ואם לאו פסול¹⁵.

אבל לא¹⁶ באותה בהמה כי שמא האודם הוא מחמת שהיה בה עדיין חיות. האידנא¹⁷ אין חילוק ובין תפס בסימן בשעת שחיטה ובין לא תפס, גם אין אנו בקיאים על ידי שיחתוך גם במקום אחר וידמה זה לזה, ובכל גוונא אסורה

**ד. מחו בכוליא וקטלי... וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך
אלא מה שמנו חכמים והא קא חזינן דקא מתה גמירי דאי
בדרי לה סמא חייא**

¹² שו"ע שם יח

¹³ ש"ך כט

¹⁴ שו"ע הרב שם

¹⁵ ש"ך ל

¹⁶ מ"ז טז

¹⁷ שמ"ח שם כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ניקבה הכוליא¹⁸ או נחתכה¹⁹ שלא על ידי חולי²⁰ אפילו עד המקום החריץ, והוא הלובן שנכנס תוך הכליות תחת המתנים ששם מעורין הגידים באמצעות הכוליא כשרה²¹.

ואם נבקעת ע"י חולי לשנים נראה דלכו"ע בכלל לקותא היא, מיהו דוקא אם הגיע ללובן עצמו אבל עד מקום הלובן לא²².

ואם הם מלאים מים זכים כשרה, ואפילו הגיע תוך הלובן ובלבד שהלובן הוא שלם²³, ואפילו אם נמצאו המים זכים בשלפוחית קטנה תוך הכוליא כשרה, וכן אם הם מלאים דם נידון כמים זכים וכשרה.

אבל אם נמצא בה ליחה עבה אף על פי שאינה סרוחה, וכן מים עכורים שאינם סרוחים או זכים וסרוחים, טריפה, והוא שיגיעו עד הלובן אף על פי שהלובן הוא שלם²⁴. וי"א²⁵

¹⁸ במור כתב ניקבה או חסרה אפי" אם הגיע החסרון וכו', וכתב רש"ל ול"נ שהרי לא מטרפינן נתמססה אלא החשוב כאילו אינו וא"כ כ"ש נחסר דטריפה אם הגיע החסרון עד החריץ ע"כ. ואין זה כלום שאם נחסר או נחתך או ניקב אפי" שמגיע עד החריץ כשירה משום מאי דהוי הוי ואינו הולך ומתגדל הכאב עוד, אבל לקות דהמסמס גריע טפי וכי הגיע למקום חריץ טריפה משום דמכאיבה יותר וכמ"ש הרשב"א והר"ש והר"ן, ט"ז ופר"ח

¹⁹ מכת חרב דינו בלקתה הכוליא. הש"ך [ס"ק ז] מפרש דהוא שהוכה בכח בחרב, והתב"ש [ס"ק ד] והכו"פ [ס"ק ה] מפרשים דעשה בו פצעים ע"י ברזל, ולי כל דין זה צ"ע. מיהו כ"ז בהכה בלובן עצמו אבל בשאר הכוליא אין כאן בית מיהוש. יד יהודה ח

²⁰ המנ"י כתב דגם הרא"ש והמור לא קאמרי אלא בניקב ונחסר שלא ע"י חולי דע"י חולי הוי כמו לקותא, וכ"כ האו"ה כלל כ"ג דהא דניקבה כשירה דוקא ע"י מחט אבל ע"י חולי לא גרע מנתמסמס, ואף שהב"ח כתב דלמעשה צריך להתיישב בדבר מ"מ בנחסר ע"י חולי עכ"פ אין להקל כיון שלא נזכר בדברי הרא"ש כלל וכמ"ש מהרש"ל, וגם הפר"ח מסיק וכתב ולפי מ"ש ההג"ה לקמן בס"ס נ' דאין אנו בקיאים בנתמסמסה יש להחמיר.

²¹ ודאי במכת חרב לכ"ע בעינן דמטא לקותא למקום חריץ והיינו בתוך החריץ עצמו, ובניקב ונחתך או מים זכים אפילו הגיע תוך החריץ עצמו כשירה דלא מצינו שחילקו בזה שיהא הלובן שלם כמו שחילק המחבר.

²² יד יהודה ז

²³ ט"ז [ס"ק ח] מחמיר דדוקא באם נשאר מקצת לובן, ולדעתו צ"ע להתיר גם אם נמחה קצת לובן והיה למים דלא מצינו להתיר זולת באם המים משאר הכוליא ירד למקום הלובן אבל לא באם הלובן עצמו נמחה למים וצ"ע. יד יהודה י

²⁴ ותדע במלאים מים זכים דנמי לא הוי לקותא ומעלה יתירה יש בהן דעדיפי מניקב ונחתך דניקב ונחתך פוסל בריאה ומים זכים כשירים בריאה ואפי" הכי כתב ובלבד שהלובן הוא שלם וכן דעתו בלקתה הכוליא במה שכתב עד הלובן, אבל לא כיון יפה דלדעת המור וב"י והרשב"א וסייעתו עד ועד בכלל, ובניקב ונחתך ובמים זכים אפילו שיגיע לתוך הלובן עצמו כשירה ובלחה סרוחה או מים עכורים וזכים וסרוחים וכן בלקותא דהמסמס אם הגיע לתוך הלובן עצמו טריפה אבל אם הגיע עד הלובן ולא תוך הלובן כשירה דעיקר טריפות תלוי בלובן, ולכן כתב הב"י בחבורו הגדול ובש"ע אם לא היה הלקות אלא הלובן אעפ"י שכל שאר הכוליא בריאה טריפה.

²⁵ יד יהודה ח וכתב ס לא נמצא בהלובן עצמו גם אם הגיעו עד הלובן היא כשירה נמורה בלא פקפוק,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שרק אם נמצא מעט בלובן, וי"א²⁶ דאפילו במעט מוגלא ולקותא רחוק הרבה ממקום חריץ, טריפה.

וכן אם נמצאו בה מים שמראיהן רע אף על פי שאינם עבים ועכורים אלא כרכומי כמראה הדבש, יש מי שאוסר שלא נעשו כן אלא מחמת חולי ולקותא שהיה בה, ולדעת זה יש לאסור אפילו מראה דם²⁷.

לקתה הכוליא והוא שנעשה בשרה כבשר המת שהבאיש ומתמסמס הבשר עד שאם תאחוז במקצתו מתמסמס ונופל, טריפה, והוא שהגיע המסמוס עד הלובן ולתוך הלובן²⁸.

ה. ואלו כשרות בבהמה ניקבה הגרגרת או שנסדקה ... עד כאיסר האיטלקי

כבר התבאר לעיל דף מב. שהגרגרת כלומר קנה הנשימה – הוא²⁹ חלול מתוכו ועורו עב מלמעלה, ומלמטה לצד הצואר אינו אלא קרום דק³⁰, ואם נפסק רוב חללה³¹ במקום הראוי לשחיטה³² או למעלה לצד הראש אפילו

²⁶ דעת האו"ה כלל נ"ג דין ד' מר"ש בן הפני הכהן בשערים שלו וכ"כ גם הראב"ה הא דצריך בכוליא שתגיע למקום חריץ היינו במכת חרב אבל ע"י מוגלא אפילו לא הגיע למקום חריץ טריפה ומסיק וכו' אם נבקעת לשנים טריפה מדקאמר איוב ט"ז יפלה כליותי עכ"ל האו"ה, משמע לסברא זו דאפילו במעט מוגלא ולקותא רחוק הרבה ממקום חריץ טריפה וכן הביא ב"י סברת הפוסקים אלו על שם הגהות אשר"י וכן הוא במרדכי בא"ט וכתב וכו' מהרש"ל פא"ט ס' פ"ו דבמוגלא אפי' לא הגיע עד הלובן טריפה, וכן בת"ח כלל פ"ט דין א' מביא סברת האוסרים לבסוף, ש"ך ד

²⁷ ר"ל דגם שינוי מראה יש בזה ויש לומר שלא נעשה כן אלא מחמת חולי ולקותא שהיה בה, וכן בספר ל"ח מתמיה על רמ"א שלא הגי"ה לאסור בדם כמו שהגי"ה לאסור במראה הדבש, ולא עיינו לא בד"מ ולא בת"ח, שבד"מ כתב על הבי"ו וז"ל ולא נהירא דטעמא דדם הוא כמ"ש האו"ה שאין זו לקותא הואיל והיא כולה דם אבל בלא"ה לא, רצה לומר ודמראה הדבש מים עכורים מיקרי וכ"כ בת"ח שם בהדיא, ואין להקשות מכבד דג"כ כולה דם ואפ"ה נימוק הכבד והיה לדם טריפה כמבואר בס"י מ"א שם, אין לדמות טריפות זו לזו דהא בכבד כל שנימוק אפילו מים זכים טריפה משא"כ בכוליא דאינה נטרפת אלא במים עכורים וסרוחים ובמראה דם לא מיקרי עכורים כיון שהם צבע הכוליא, מג"י.

²⁸ ש"ך

²⁹ שו"ע ונו"כ לד א

³⁰ שאינה אסורה עד שיפסק רוב החלל ועובי דופן הקנה אינו משלים לרוב הכי איתא בש"ס ופוסקים. ש"ך שם א

³¹ והא דלעיל בס"י כ"ד סמ"ו ומ"ז בעיקור אפילו לא נשאר אלא מעוטו מחובר במקום אחד כשר התם היינו שלא נעקר הסימן אלא ממקום חבורו בלחי אבל הכא שהקלול בנות הסימן ברובא מיטרפא. ש"ך ב

³² דעת הבי"ח דלהרמב"ם אם נפסקה הגרגרת ברובא ולא נשחטה לא הוי אלא טריפה מחיים וכשנשחטה הוי נבלה וז"א כמ"ש בסימן ל"ג ס"ק ד' ע"ש. ש"ך ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שלא במקום שחיטה³³ טריפה, אבל אם לא נפסק רוב חללה אף על פי שהוא רוב הקיפה אם תצרף עמו עובי העור כשירה. ולמטה ממקום שחיטה נקיבתו במשהו³⁴

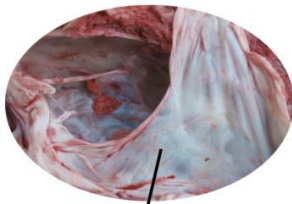
ואם ניקב נקב מפולש³⁵ אפילו יש בו חסרון, בבהמה כל זמן שאין בנקב כאיסור כשרה ואם חסרה כאיסר טריפה. ובעוף הכל לפי קטנו.

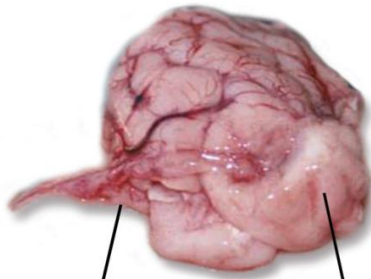
ו. נפחתה הגולגולת ולא ניקב

קרומ של מוח

עוד התבאר שם ושם שהמוח יש לו³⁶ שני קרומין זה על גב זה, העליון סמוך לעצם

קרומ העליון

קרומ התחתון

בשר המוח

³³ והנה אם נפסק הקנה ברוב חללה אף בלא רוב עובי, כגון מלמטה למעלה, הוא ודאי נבלה. ולגבי שחיטה מדויק התב"ש מהרשב"א והרי"ו דצריכין נמי רוב עובי. הגם דמה שכתב בסי"א כ"א [ס"ק ג] דהא דמיטרף ברוב חללה היינו להומרא, אינו כן, דלאו מחמת הומרא הוא אלא בודאי נטרף ברוב זה לבד, מ"מ יכול להיות דגבי שחיטה צריכין לשחוט שניהם, כיון דדרך שחיטה היא מלמעלה למטה, ושם א"א להיות רוב חללה בלא רוב עוביה, אולי הקפידה התורה שיהא דוקא רוב שניהם, אבל בודאי גם ברוב חללה לבד הוא נמי ודאי נבלה. והא דנקט המחבר סתם "אסורה", משום דכלל שניהם ביחד מקום שחיטה ולמעלה מזה, ושם אינו אלא טרפה, על כן נקט סתם אסורה, ויש מי שהוא נבלה ויש מי שהוא רק טרפה כמו דאמרינן בגמרא [לב ב] אלו אסורות

קתני כו' יד יהודה קצר א

³⁴ מ"ז א, ש"ך ב

³⁵ שו"ע ונו"כ שם ב

³⁶ שו"ב לא א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הגולגולת מחובר³⁷ לגולגולת מבפנים והוא חזק וקרום זה אינו מקיף כל המוח שאינו אלא למעלה ובצדדין במקום שהולך עצם הגולגולת, ולמטה אין שם קרום זה, וגם במקום החוטם הקרום העליון הוא פתוח ואין שם אלא קרום התחתון הסמוך למוח, והתחתון הוא שהמוח מונח בתוכו והוא מקיף כל המוח והוא רך ודק מאד ונראה כמוח עצמו.

התחיל למשוך לצאת מן הגולגולת לצד חוט השדרה, נדון כחוט השדרה

מהמוח שבראש נמשך המוח שבהוט השדרה, ושם מתאחדין שני הקרומים ונעשים קרום אחד לחוט השדרה.

ניקב התחתון³⁸ טריפה דהלכה למשה מסיני ניקב קרום של מוח

טריפה. ואין נקרא קרום של מוח אלא התחתון שהמוח מונח בתוכו ולא העליון המחובר לגולגולת. ולכן אם ניקב העליון לברו כשירה, ויש מטריפין

³⁷ שו"ע הרב שם א יד יהודה הקצ' א

³⁸ בפר"ח הביא שהרבה מהגדולים מכשירים עד שניקבו שניהם, ולשיטה זו כתב האורחות חיים [הלכות טריפות סימן כח אות ג] שאם ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה כיון דמינח ניחוי אפשר שדינו כדין הקורקבן וכשרה. ובספר ב"ח [ד"ה וכתב בא"ח] כתב דמסתברא להטריף כי היכי דמטרפינא בריאה אף על גב דמינח ניחא עד כאן, וכתב ולא נהירא שהכא שהקרומים נפרדים זה מזה משמע ודאי דלכולי עלמא אין מנינים זה על זה, וכל שכן לפי מה שיתבאר לקמן בסימן ל"ו [ס"ק א] שאין דברי המחבר נכונים אפילו בריאה וכל שכן הכא, ומיהו לפי פסק המחבר בכאן לא נפקא לן מידי בזה שהרי בניקב התחתון לחודיה טריפה לפי שבו תלוי עיקר החיות וכגירסת הרי"ף [י, א] דפליגי תרי לישני באיזה קרום מהם תלוי החיות, אבל לכולי עלמא אין צריך שינקבו שניהם וכדמשמע מלישנא דמתניתין [מב, א] דקתני ניקב קרום של מוח, וכן דעת הרמב"ם בפירוש המשנה [פרק ג משנה א] וכן נראה גם כן מדבריו בחיבור [פרק ו הלכה ג] ודלא בהטור, ואף על פי ששיטה זו נראית עיקר והיא המוסכמת מרוב המפרשים, מכל מקום הבי"ח [ד"ה כתב בהנהת] ומהרש"ל [פרק ג סימן יא] ושאר אחרונים מחמירין טובא בזה לפסוק כדעת בה"ג דאחד מהקרומים שניקב או העליון או התחתון טריפה ואף במקום הפסד מרובה, אבל העיקר כדברי ההג"ה להקל בהפסד מרובה. וכ"כ בתב"ש כאן וז"ל לכן נראה לעניות דעתי המחמיר יחמיר, והמקיל בהפסד מרובה לא הפסיד, כדעת רמ"א ז"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

גם בניקב העליון לברו, וברמ"א כתב והכי נהוג אם לא במקום הפסד³⁹ מרובה⁴⁰, ויש מהאחרונים שכתבו שיש להטריף אף במקום הפסד מרובה⁴¹.

ז. ניקב הלב ולא לבית חללו

עוד התבאר שם ושם שהלב יש לו שני חללים⁴², חלל אחד הוא רחב למעלה אך אינו יורד עד עוקצו למטה, והשני אינו רחב למעלה אך יורד הוא עד

³⁹ צורך גדול דינו כהפסד מרובה. מנן אברהם סימן רס"א סוף ס"ק ו'. גל' מהרש"א כאן ועיין בפ"ת שהביא תשובת הר הכרמל חלק יו"ד סי' ט"ז שבת שובת נחלת שבעה סימן נ"ה נותן כלל בזה דהפסד יותר משתות בקרן מקרי הפ"מ [הובא גם בבה"ט סי' ל"ה סק"ד בשינוי קצת ע"ש]. והוא ז"ל חולק עליו דא"כ למשל אם הדבר שיש זהובים ויהיה הפסד יותר מזהב נתיר מטעם דיש לבעלים הפ"מ ובאם יהיה הדבר שיש מאות זהובים וההפסד יהיה צ"ט זהובים נאסור ונאמר דאין זה אלא הפסד מועט ויהיה מלתא דרבנן כחוכא ומלולא. וסתר גם שאר דברי הנ"ש שם. והעלה דאין לזה דבר קצוב כלל והכל לפי ראות עיני המורה ולפי העת והזמן ולפי האדם שההפסד הוא שלו אם לגביה הוא הפסד מרובה מקרי הפ"מ ע"ש. ועיין (בתשובת מאור הגולה רבי עקיבא איגר סוס"י מ"ג) שמבואר דאם היו הג' בהמות של שלשה בני אדם פשוט דאפילו באו כולם בב"א לפני המורה וצריך לפסוק על כולם דטריפה לא הוי הפ"מ ואין להקל ואפשר דה"ה אפי' בהמה אחת והיא של שותפים ואילו היתה של אחד היה הפ"מ רק השתא שהיא של שותפים אין להקל כיון דלכל אחד לא הוי הפ"מ ונעייין (בתשובת ח"ס הא"ח סי' ס"ה) שהבאתי בפ"ת לא"ח סי' ער"ב ס"א מבואר שם שלא הותר בהפ"מ אלא לבעל הבהמה ולבני ביתו משום הפסדו אבל אחרים למה יקנו ממנו לכתחלה וקרוב ודאי שמחוייב להודיעם ואם לא הודיעם ומכר סתם אפשר הוה מום במקח וחוזר אלא דאם לא נמצא בעיר בשר אחר כשר כ"א מבהמה זו שהותר בהפ"מ הותר לכל. רק לבעלי נפש המחמירים על עצמם כו' עש"ה אולם מתשובת רע"ק הנ"ל מבואר דגם בטבח המוכר לאחרים מתירין בהפ"מ ודוחק לומר דמירי בלא נמצא בשר אחר דא"כ פשיטא שיש להקל משום צורך הצבור אמנם הא ודאי שצריך להודיע כדברי הח"ס הנ"ל ונכון בכה"ג להזיל מעט לעניים.

⁴⁰ שאיכא למאן דאמר בגמרא שניקב העליון לברו טרפה שהתחתון רך ואינו מגיז אבל ניקב התחתון לברו כשירה שהעליון חזק ומגיז. ומאחר דלא איפסקא הלכתא בגמרא כתב בכה"ג להטריף בשניהם וזהו דעת היש מטריפים שברמ"א

⁴¹ ט"ז וש"ך א דספק דאורייתא הוא ובפרט שבה"ג מן האוסרים דהרי בניקב העליון אוסר בעל הלכות גדולות והרבינו שמשון ור"ת [הובאו ברא"ש חולין פרק ג סימן יא], ובתתאה אוסר בעל הלכות גדולות [סימן סא עמוד תרכ] והרי"ף [שם י, א], ו[ב]הרמב"ם [שחיטה ו, ג] ובהרבינו שמשון אין הכרע כל כך כמו שכתב הב"י ד"ה המוח וד"ה ומ"ש רבינו, וכן כתב הכנסת הגדולה בהגהות הבית יוסף אות י"ב ועל כן אין לזוז מפסק הש"ך. חת"ס שם

⁴² שו"ע ונו"כ מ א ומ"ש שיש לו ג' חללים וכן לשון הטור וכן ברשב"א ועיין יד יהודה הקצ' שמבואר בהרמב"ם [פ"ז שחיטה ה"ה] וברוב הפוסקים דאין לו אלא שני חללים. ויש מקום ליתן לכ"א משניהם שם גדול וקטן, אך כפי הנראה דקראו לאותו שהולך עד למטה חלל גדול. והברור דאדונינו הרשב"א ז"ל לא היה בקי בזה, רק כן היה נראה לו משיטת הגמרא כמו גבי סמפוני הריאה דהגדול באמצע, רק כאן שפט דאין סביבו אלא שנים קטנים אחד מימין ואחד משמאל כפי שראה הלב מחוץ, וכן מצינו כיוצא בזה בדבריו, אבל האמת הברור הוא כמו שכתבתי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עוקצו למטה, והחלל הרחב למעלה הולך קצת בהיקף חלל השני, ובחייז יש נקב מזה לזה.

ניקב עד לאחד מן החללים טריפה, או אם ניקב באזני הלב שכל אחד הולך חללו לתוך אחד מהחללים הנ"ל הוא ודאי טרפה.

אם לא הגיע הנקב⁴³ לחלל אפי' ניקב נקב מפולש מצד לעד⁴⁴ כשרה.

במה דברים אמורים שניקבה מחמת חולי, אבל אם ניקב בקוץ או במחט אפילו מבחוץ שלא הגיע לחלל טריפה, דמהיכן תבא המחט ללב מבחוץ אם לא תנקב כבר או הושט או הריאה או במקום אחר שהנקב פוסל בו.

⁴³ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴⁴ ש"ך שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

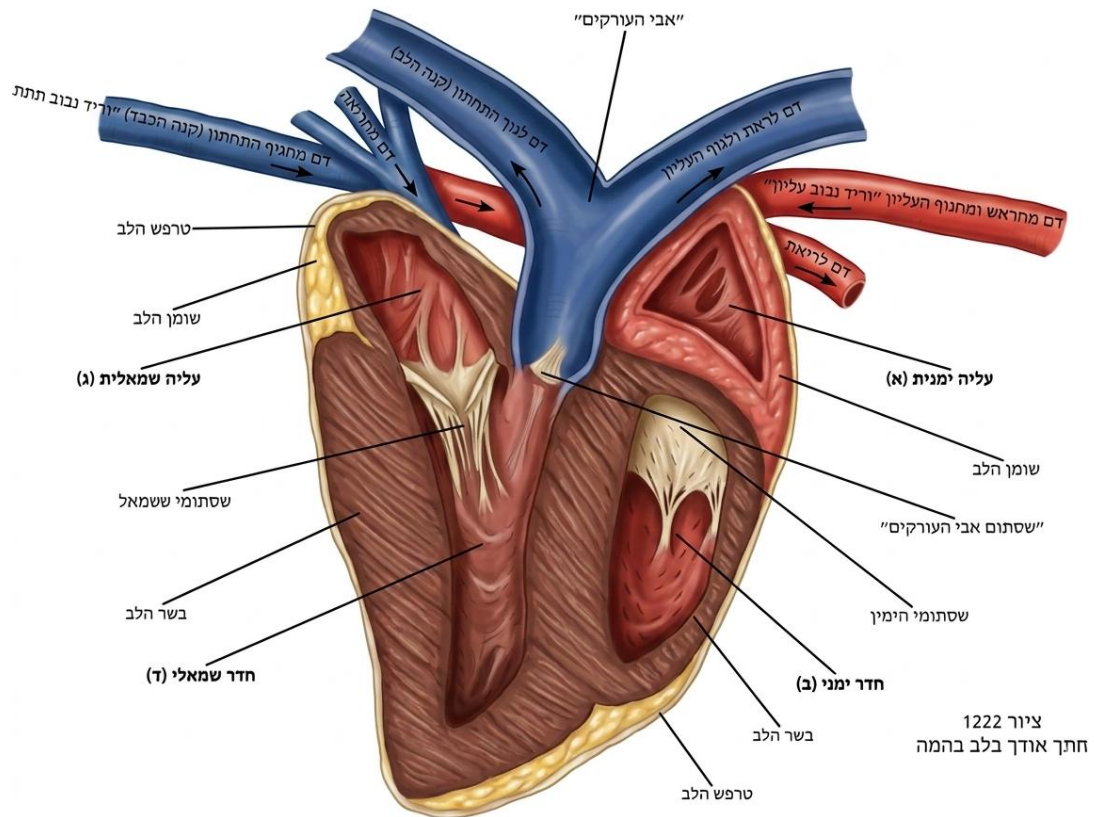
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ח. נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה

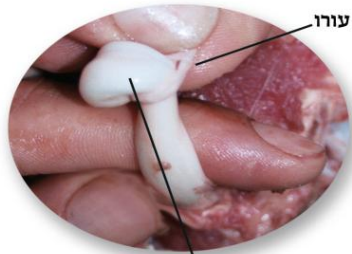
תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף מב. שחוט השדרה⁴⁵ יוצא מן המוח ונמשך על פני כל

מוח

חוט הקרום

השדרה עד סוף הזנב, ועור אחד מקיפו ובו תלויה הטריפות, שאם נפסק אותו העור המקיף סביב החוט של מוח ברוב הקיפו⁴⁶ טריפה אף על פי שכל המוח קיים, ואם לא נפסק הרוב של העור אף על פי שנפסק כל המוח שבפנים כשר שפסיקת המוח לא מעלה ולא מוריד.

נסדק העור⁴⁷ לארכו, אפי' לא נשתייר אפי' כל שהוא לא למעלה

ולא למטה, כשר⁴⁸, ובוה קל מגרונרת לעיל⁴⁹, וכן אם נשברה השדרה ורוב בשר עמה אם ידוע שהחוט קיים⁵⁰ ולא נפסק החוט⁵¹, או שנתמעך המוח שבתוך החוט ונתנדנד, הואיל ועורו קיים הרי זו מותרת.

⁴⁵ שו"ע ונו"כ לב א

⁴⁶ דעת הש"ך שם א ולא מטריפנין בנקבים סמוכים זה לזה בהיקף ובצירוף רובו כמו בגרונרת אלא דוקא בנפסק רובו במקום א'. אך דעת התבו"ש וכן בשו"ע הרב וביד יהודה שאם ניקב נקבים שאין בהם חסרון סביב הקיפו מצטרפים לרוב אפילו לא נקבו במקום אחד אלא זה למעלה וזה למטה

⁴⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴⁸ ש"ך שם ג

⁴⁹ דאין למדין בטריפות זו מזו ואין מוסיפין על הטריפות שמנו חכמים בפירוש (תבואות שור רוקח) וצריכה בדיקה (עיין [ב]ה"ג הובא בתורת יקותיאל סי' נ"ח) וזה דבר המצוי לפעמים בתרנגולת ששדרתה עקומה על ידי שבר ולא בתולדה ואף שנקשר שבר אל שבר יחדיו ידובקו לא מהני בלא בדיקה בחוט. שו"ע הרב שם ג

⁵¹ מעשה היה לפני חכמי ווילנא שהיה חוט השדרה שחור מתחלה ועד סוף ומוח שבפנים היה קיים ולא היה בו שום ריעותא אחרת והתירוהו דלא מצינו שינוי מראה דפסול בחוט השדרה. ול"א האי שחור אדום הוא אלא שלקה עיין בה"י. וכתב הפר"ח בק"א ויפה הורה כיון שאין כאן ליקוי מחמת השינוי ושינוי מראה לחוד אינו פוסל אלא בריאה וכוליא. אכן אם העור לקוי מחמת השינוי מראה ברוב היקף עור החופה את המוח טריפה ע"ש (מהרמ"ט) וכתב בש"ך אפילו לא נשתייר אפילו כל שהוא לא למעלה ולא למטה כשר ובוה קיל מגרונרת ופר"ח חולק גם בזה. באר היטב שם ג והגם שנמצא בו שינוי מראה כגון אדום או שחור, הגם שנעשה ע"י שבירת השדרה, מ"מ אם החוט הוא יפה במשמוש היד כמו כל החוטין בלי שום שינוי כלל אין לאסור. וכן בכל האיברים שנפסלין בנקב או בקריעה אין שום שינוי מראה פוסל זולת אם אנו רואין גם קצת שינוי בהדבר עצמו דאינו חזק כמו שרגיל להיות, או יש לאסור מחמת שאין אנו בקיאים בבשר שהרופא גוררו. יד יהודה שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

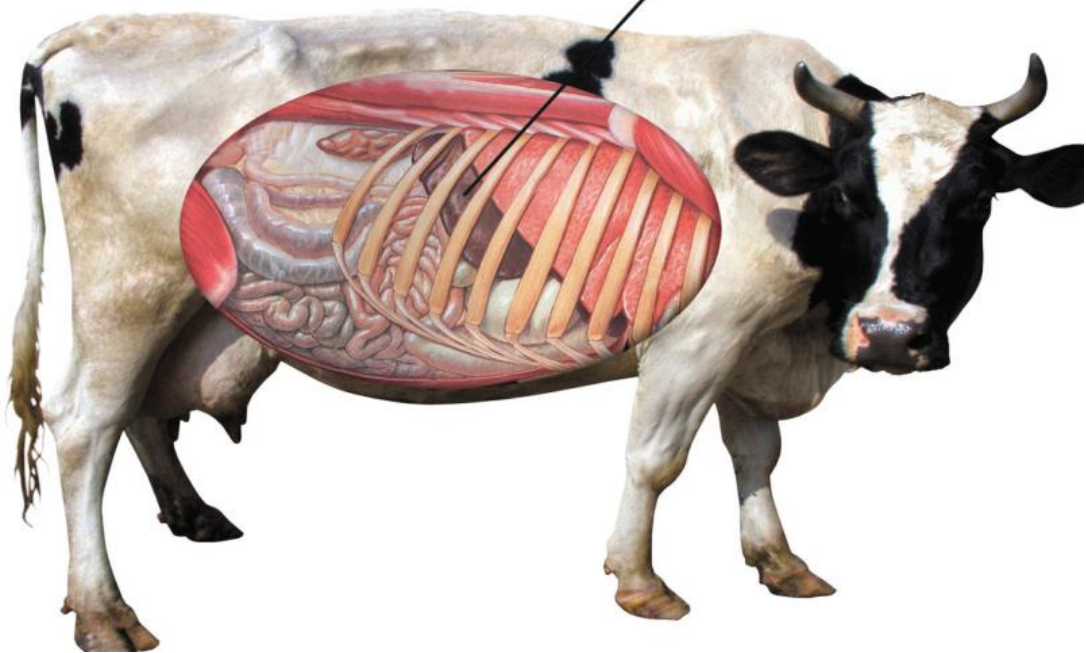
מסכת חולין

אבל אם נשברה המפרקת ונפסק החוט וגם רוב הבשר שעל המפרקת מאחורי הצואר נפסק הרי זה נבילה מחיים⁵².

ט. ניטלה הכבד ונשתייר הימנה כזית

כבר התבאר לעיל שם ושם שהכבד הוא⁵³ אחד מראשי האברים אשר אי אפשר לבעל חי להיות חי בלעדו, כי ממנו נמי יוצאין ורידין לכל הגוף אשר מוליכין שם הדם הזן את הגוף, שמקום שהיא חיה הוא במקום העורק הגדול הצומח ממנו שממנו יוצא ורידין לכל הגוף⁵⁴.

ניטלה הכבד - מיקום הכבד בגוף הבהמה

⁵² שו"ע הרב שם

⁵³ שו"ע ונו"כ מא א יד יהודה א

⁵⁴ וברש"י בב"ק דף ע"ח: כתב הנטילת הכבד הוא נבלה מחיים. אך בכאן לא איירי המשנה זולת מבשר הכבד לבד שניטל, הגם שנשארו כל הסמפונות והורידין אשר נכנס בהם הדם שמתהווה מהמאכל ומוליכין להגוף, מ"מ טרפה, זולת אם נשתייר הזיתים במקומות אלו, הגם שהמרה נמי תלויה בהסמפונות כמ"ש התוס'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

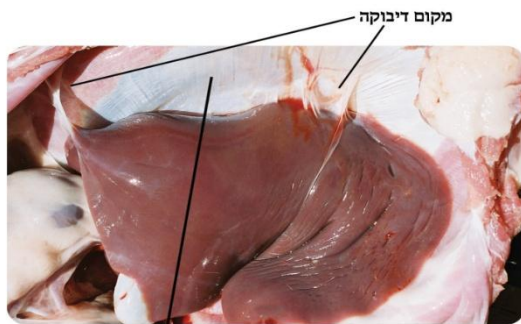
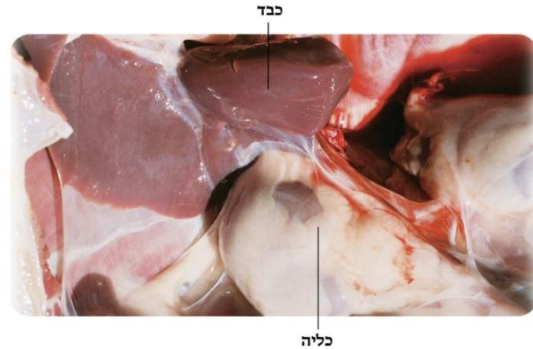
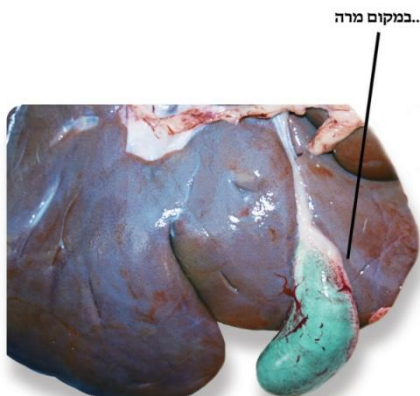
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובשר הכבד לבד שניטל, הגם שנשארו כל הסמפונות והורידין אשר נכנס בהם הדם טרפה⁵⁵, זולת אם נשתייר כזית⁵⁶ במקום מרה וכזית במקום חיותו שהוא תלוי בו תחת הכליות, וכזית בטרפש הכבד⁵⁷.

יותרת הכבד - טרפש

אבל בעוף⁵⁸ יש להקל בנשתייר ב' זיתים⁵⁹, אחד במקום מרה ואחד במקום שדבוקה ללב⁶⁰.

⁵⁵ העיקר כמ"ש התוספות בר"פ א"ט שנשארה המרה דבוקה בנידי הכבד והסמפונות טריפה, ודלא כהרשב"א בת"ה דף מ"ג ע"ב שכתב שאין איסור נטילת הכבד אלא מחמת הסרון המרה וליתא, פר"ה.

⁵⁶ והנה שיעור הזית המוזכר כאן כתב בכרתי ופלתי אות ב' וד' דזית להומרא הוה חצי ביצה ולקולא אף שלישי ביצה ועיין באורח חיים סימן תפ"ו במגן אברהם אות א' ובתרומת הדשן סימן קל"ט יע"ש. ומכל מקום אפשר דהוה ספק ספיקא פלוגתא דרבנותא ובאורח חיים סתם המחבר זית חצי ביצה וכתום' דסוף פרק גיד הנשה ד"ה חלקו יע"ש. שפ"ד שם א

⁵⁷ בכליות, ורבינו ירוחם וקצת מפרשים אחרים פירשו שהיא מקום דביקתה בטרפש, ובתשובת מ"ב סי' קי"ג כתב שהעיקר כסברת רבינו ירוחם ודעימיה ושיש לסמוך עליהם להקל ואין זה עיקר אלא להחמיר כב' פירושי' וכ"כ האחרונים ז"ל ע"ש בט"ז ומשב"ז א, וש"ך א, והילכך צריך ג' זיתים באלו ג' מקומות. וצ"ע באותן מינים שאין להם מרה או אפילו צבי שהמרה שלו אינו אצל הכבד אי סני בכזית במקום שהיא חיה (דהיינו ב' זיתים לדידן) או דמ"מ בעינן דוקא כזית במקום שמרה דבוקה כנגדו במינים אחרים, והדעת מכרעת דלא בעינן ומ"מ לדינא צ"ע, מנחת יעקב ע"ש. ובה"י רע"א כתב מדהני נשתייר רק כזית במקום חיותא.

⁵⁸ כבדא דאוזא הם בבי' חלקים, אם ניטל חלק הקמין ונשתייר חלק הגדול כשר, ואם ניטל חלק הגדול עיין משאת בנימין סימן ק"ג וכןסת [הגדולה] [הנהות ב"י אות ד]. באר היטב סוף סימן. גל' מהרש"א שם.

⁵⁹ ועיין תשובות שבות יעקב חלק (ג') [א] סימן נ"א דבעופות אין לה דביקות לכליות כלל שהכבד מונח למעלה על הבטן על גבי בני מעים והכליות מונחים בתחתיו העצם אצל האחור.

⁶⁰ באר היטב [ס"ק א]. מובא בגל' מהרש"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

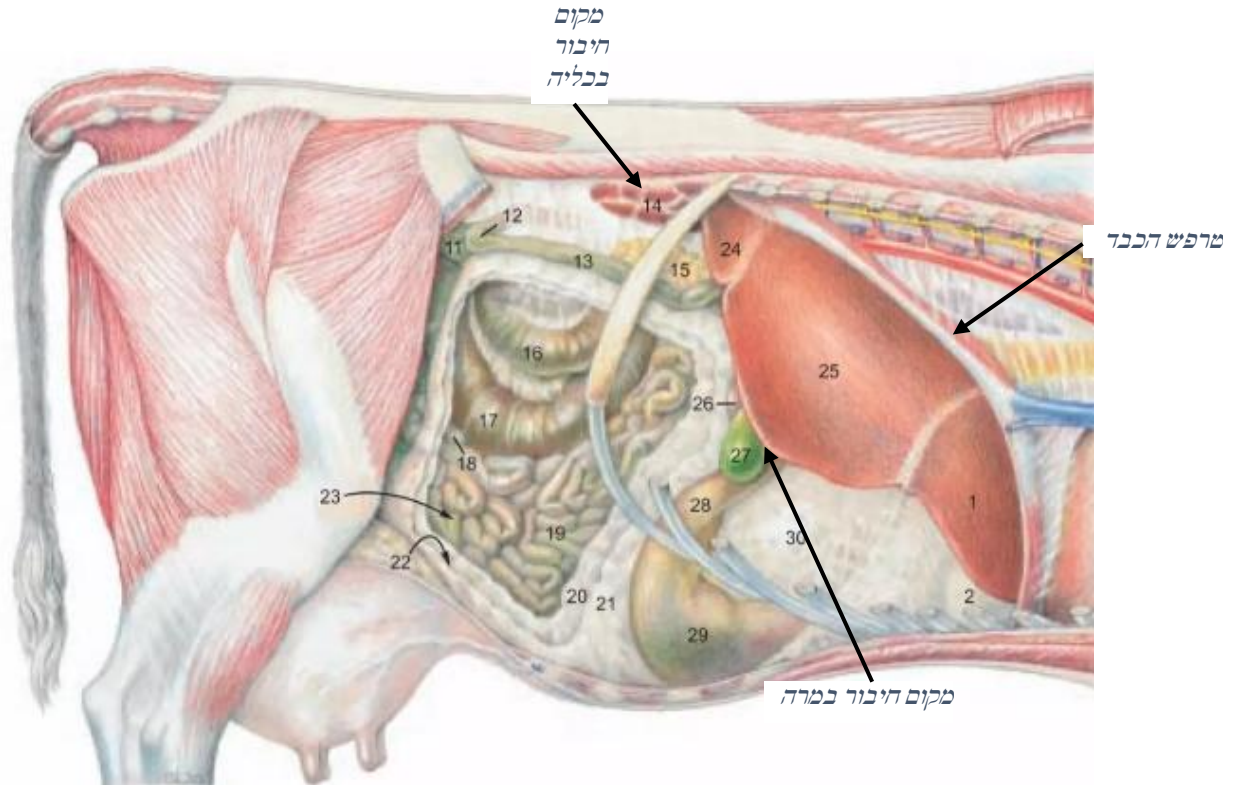
<https://chat.whatsapp.com/DL1l7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ושיעור זה דותים הוא בכל בהמה וחיה הן דקה וגסה שוין אפילו בשור הגדול,

ובעוף הכל לפי⁶¹ קטנו וגדלו⁶².

י. המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה

⁶¹ בדין כזית בכבד של עוף קטן שאמרו שהכל הוא לפי הערך וחשבון כזית בשור הגדול. צ"ע אם לשער לפי ערך קוטנו של העוף, נגד ערכו של השור. או אם יהיה שיעור הערכים לפי ערכן של הכבדים. והיותר נראה כי הוא ע"פ ערך הכבדים, כי לפעמים יהיה עוף גדול ושיעור כבדו קטן. כנפי יונה

⁶² וכתב בתשובת משאת בנימין סי' ק"ג דאווזא ושאר עופות שנחלקה הכבד לשני חלקים וחלק אחד גדול מחבירו, דאם החלק גדול קיים אפי' ניטל ממנו ג"כ בשיפולי או כוליה איתנהו ביה וכשר, אכן אם נרקב או ניטל החלק גדול ממקום המרה או דבוק לכליות או במקום שניתלה בטרפשא וגם בחלק קטן ניטל במקום שתלויה בטרפשא יש להטריף אף אם השאר כולה קיים, כי בדקנו בכמה עופות ומצאנו שחלק גדול סמך למרה הוא דבוק לכליות ולא חלק קטן, לפיכך אם חלק גדול קיים כמ"ש כשר בכל ענין עכ"ל והובא במנ"י כלל וסי' פ"ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

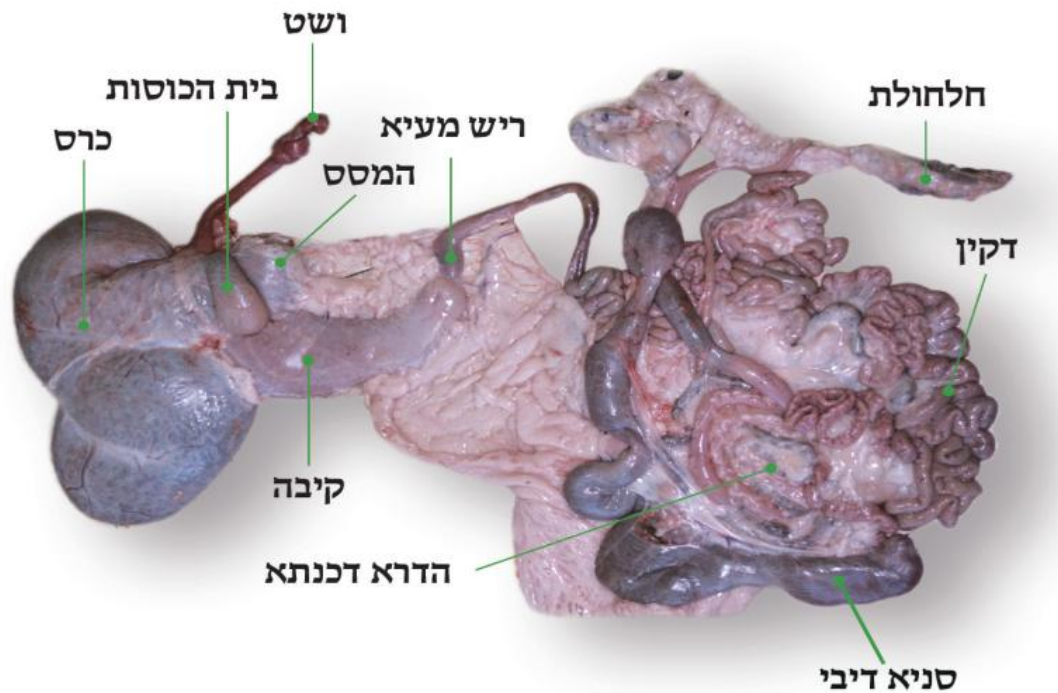
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

א. ממחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין טרפה ולא אמרינן ליחזי אי קופא לבר אי קופא לגיו

כבר התבאר שם מט. מחט⁶³ או קויץ שנמצא תחוב בהמסס או בעובי בית הכוסות ולא ניכר מעבר אל עבר, הופכין אותו ובודקין אותו⁶⁴ מבהויץ כנגד פי המחט, אם נמצא עליו קורט דם או חלודה בידוע שכולה היתה נקובה אלא שתורה המחט לאחוריה והבריא וטריפה.

אבל בנמצא קורט דם סביבות הנקב כשירה עד שימצא קורט דם כנגד פי המחט⁶⁵.

⁶³ שו"ע ונו"כ מה ה

⁶⁴ וכי הט"ז שבדיקה זו היא חיוב אפי' בניקב מצד א' דלא כרמ"א שמיקל בהפסד מרובה:

⁶⁵ ש"ך ממדכי ושאר גדולים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם לא נמצא עליו קורט דם⁶⁶ או חלודה⁶⁷ כנגד פי המחט לא ניקב כולה וכשירה, ואפילו לא נשאר רק מעט מעור החיצון שלא ניקב⁶⁸.

ואפילו ראש העב שלו לצד חוץ לא אמרינן דרך חוץ נכנסה ונקבה⁶⁹, אלא תולין לומר אוכלין ומשקין דחקה בן עד שנכנסה תוך הקרום בצד העב שלה.

וה"מ במצד א' אבל מב' צדדין בכל גוונא טריפה בין שנמצא קורט דם סביב הנקב אף על פי שלא נמצא כנגד פי המחט ובין שלא נמצא כלל קורט דם בנקב זולתי בפני המחט, טריפה.

ואם עבר המחט מעבר אל עבר ועודנו תחוב בו, בודקים אותו אם נמצא קורט דם סביב המחט⁷⁰ או עלתה בה הליחה בידוע שקודם השחיטה ניקב כולו וטריפה⁷¹.

ואם לאו אחר השחיטה דחק ועבר וכשירה, דכיון שהמחט עודנו שם אילו עבר מחיים היה דם או חלודה סביבה.

⁶⁶ וא"ת דהכא אמרינן שכיון שלא יש שם קורט דם מבחוץ כשירה ולא חיישינן שמא הבריאה ולעיל בסימן ל"ג בישב לה קוץ בושט חיישינן שמא הבריאה כבר תירצו הרא"ש בפסקיו בפא"ט והסמ"ק דשאני ושט דכיון שהוא מתנווע תמיד איכא למיחש שמא מעיקרא ניקבו הב' עורות של ושט ומחמת הנענוע חזרה המחט ונכנס קצת בפנים ואז עלה הקרום מבחוץ משא"כ הכא דאם איתא שעבר מעבר אל עבר כך היה ראוי להמצא גם עתה וגם הקרום לא היה יכול לעלות שם כי המחט מעכבו מלעלות ומדלא נמצא עתה כי אם מצד אחד א"כ כך היה מתחילה ולא ניקב מעבר לעבר.

⁶⁷ ורש"ל כתב דבניקב מצד א' חלודה לא מעלה ולא מוריד, וגם כתב בשם מהר"מ מ"ץ דבחלודה באמצע המחט כשר, והב"ח מטריף בכל ענין, ש"ך. ונראין דברי הב"ח, פר"ח.

⁶⁸ וכ' הש"ך אפי' למאן דאוסר בהמסס מודה בבית הכוסות דכשר מאחר שעורו עב לא חיישינן שמא הבריאה.

⁶⁹ אף על גב דגבי כבד בסי' מ"א טריפה הכא כיון דאיכא אוכלים ומשקים אמרי' דחקה ולא ניקבו הדקין ואין חילוק בזה אם המחט קטנה או גדולה.

⁷⁰ זה החילוק בין צד א' לשני צדדים דמצד אחד דוקא עליו ובב' צדדים אפילו סביב. ועוד חילוק דבצד אחד אם נמצא ק"ד בפנים כשר עד שנמצא ק"ד בחוץ ובב' צדדים אפילו נמצא בפנים ק"ד טריפה וכ"כ אחרונים דבזה מוכח שנעשה מחיים). וכ' הש"ך אף אם הוא רחוק קצת מן הנקב כרוחב קש וכה"ג נמי טריפה וכן אם ניקב מב' צדדים ונמצא קורט דם בין מבפנים בין מבחוץ טריפה וכ"כ הט"ז

⁷¹ וכתב הגהות שבס"ס או"ה דמסתמא אם הוא רחוק קצת מן הנקב כרוחב קש וכה"ג נמי טריפה, ומביאו הב"ח. וכתבו רש"ל והב"ח דבניקב משני צדדין טריפה בנמצאת קורט דם סביב המחט בין בפנים ובין מבחוץ, וכ"כ דרישה ופרישה בס"ס ל"ז, ש"ך.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל כשאין המחט לפנינו אסורה כשניקב כולו אפילו אין בו קורט דם דשמא ביציאת המחט הלכה לה גם כן הקורט דם ונפסדה.

ואפילו אם המחט בפנינו אם מלחו או הדיחו אותה אסורה אפילו אין שם דם וחלודה, דחיישינן שמא ע"י המליחה או הדחה עבר הדם והחלודה, ויש מקילין להתיר אם לא ניקב מעבר לעבר והודח ונמלח או שנאבד⁷² או לקחו המחט משם, ומפני שהמחט דקה מאד לא ניכר מקום נקיבתה לבדוק מבחוץ אחר קורט דם. ולא בדק מבחוץ אם היה עליו קורט דם, ויש לסמוך עליהו⁷³ במקום במקום הפסד מרובה.

יש אומרים⁷⁴ דבזמן הזה דאין אנו בקיאים בבדיקות יש להטריף אם נקבה המחט משני צדדין⁷⁵ אפילו לא נמצא קורט דם ולא חלודה דאין אנו סומכין בזה על בדיקתנו מאחר דניקב משני צדדין והכי נהוג. ובהפסד מרובה⁷⁶ יש להכשיר אף בזמן הזה⁷⁷.

⁷² כ' הש"ך דלכאורה נראה לפרש דמיירי שנאבד בית הכוסות והיה ידוע שלא ניקב לחוץ אבל היכי דנאבד ולא היה ידוע אי ניקב לחוץ או לאו טריפה אפי' בהפסד מרובה וכ"כ הט"ז מיהו שאר פוסקים מתירין אף בזה (וכ"ש אם ידוע בודאי שלא ניקב לחוץ רק דלא ידע אם יש ק"ד מבחוץ ונאבדו ע"ש בש"ך. ופר"ח פסק להקל דוקא אם ידוע שלא ניקב לחוץ אבל היכא דנאבד ולא היה ידוע אם ניקב לחוץ או לא לכ"ע טריפה ע"ש וצ"ע ⁷³ ודוקא כשנאבד הב"ה, או לקחו המחט משם והיה ידוע שלא ניקב לחוץ, אבל היכא דנאבד או לקחו המחט משם ולא היה ידוע אם ניקב לחוץ או לא לכ"ע טריפה, ודלא כת"ה כלל צ"ד ורש"ל דמכשירים בהא, וליתא דהא ספיקא דאורייתא ולחומרא וכ"כ נמי הפר"ח ע"ש.

⁷⁴ רמ"א שם

⁷⁵ והמחבר השמיט זה, ובאמת מהרש"ל ושאר אחרונים לא כתבו כלל חומרא זו, ואפשר מש"ה השמיטוהו המחבר הנ"ה זו. אבל מ"מ אנו אין לנו אלא פסק רמ"א וכמ"ש והכי נהוג. ואף דלכאורה נראה הטעם הא דבניקב מב' צדדין אין אנו סומכין על בדיקתנו משום דצריך בקיאות גדול לבדוק מבפנים וגם מבחוץ, א"כ בהמסס בניקב מצד א' נמי צריך בקיאות גדול לבדוק מבפנים וגם מבחוץ יהיה ג"כ טריפה בניקב מצד א' אף שאין קורט דם לא מבפנים ולא מבחוץ, ואין לסמוך בזה על בדיקתנו, מ"מ בהמסס אם לא ניקב משני צדדים כשר כשאין שם קורט דם כלל, דאפילו להאוסרים בהמסס היינו כשיש שם קורט דם בפנים וכמ"ש לעיל והיא גופא חומרא בעלמא והבו דלא לוסף עלה דנימא דאין אנו בקיאים, ועוד דהאוסרין אוסרין מטעם דחיישינן שמא הבריא א"כ איכא כאן ספיקי טובא, ועוד דגם בניקב מב' צדדים כתב הב"ח דיש להכשיר בהפסד מרובה בזמן הזה, וכן ראוי להורות הואיל דרש"ל ושאר אחרונים והמחבר לא כתבו כלל חומרא זו, וכן בבית הכוסות בניקב מצד א' וליכא קורט דם מבחוץ כשירה, ואף דאיכא ריעותא דמלחו והדיחו אין להטריף בהפסד מרובה דדילמא יש קורט דם לפנינו ואין אנו בקיאים אלא סמכין במצד א' אהמקילין.

⁷⁶ הש"ך אבל היכא דבדק וליכא ק"ד מבחוץ כשר אפי' שלא במקום הפסד מרובה ודוקא בבית הכוסות אבל בהמסס אפי' ליכא ק"ד מבחוץ אלא מבפנים טריפה רק שלא במקום הפ"מ. ואין להקשות הא גבי ריאה אליבא דכ"ע לא מכשירין אלא בבדיקה וצ"ל דשאני ריאה דקרומים שלה דקים מאד. והט"ז חולק על רמ"א ופוסק שאין לסמוך אדעת המקילין אף במקום הפסד מרובה ע"ש (כתב הט"ז בשם ש"ד דאין היתר מצד אחד אלא כשהמחט מונח בחלל ב"ה כדרך המאכל ולא תחובה באורך דופן דאם מונח בדופן ב"ה באורך אפי' מצד א' ומבפנים אסור כיון דחללו רחב אי דרך הושט עייל על הפרש איבעיא ליה לאשתכוחי אלא ודאי נקב ואתי ועיין ש"ך וט"ז ופר"ח. מחט שנמצא בעובי הכרס ולא יצא לחוץ מקצת התלמידים רצו להטריף. והרדב"ז סי' קי"ג הסכים עם הטבחים שהכשירוהו. ב"ה שניקבו ב' עורות זה שלא כנגד זה כשירה דמינת ניחוי. ש"ס ש"ך ⁷⁷ ש"ך בשם הב"ח ומהרש"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ב. ניטל הטחול ניטלו הכליות

שיש להכבד⁷⁸ עוד שני משמשים חוץ מהמרה הטחול⁷⁹ שואב השומן מהדם, והכליות שואבים המים מהדם, ובשני משמשין אלו מותר אם ניטלו או חסרו. הלכך אם⁸⁰ נמצאו שני טחולים ואפילו דבוקים זו לזו במקום העב שלו כשירה, דכל יתר כנטול אותו שכנגדו דמי, ויש מחמירין כשנמצאת היתרת במקום העב שלו שאומרים כל יתר כנטול לבדו הוא ממקומו דמי, והוי כמו ניקבה כל הטחול במקום דיבוק היתרת וטריפה, ויש לחוש לדבריהם במקום שאין שם הפסד מרובה. ומה שנטלו הכליות כשרה⁸¹, הוא שנבראת כך בלא כליות או שנטלו בידי אדם, אבל אם היו לה וניטלו מחמת חולי טריפה. לפיכך אם נבראת בג' כליות או בכליא אחת כשרה⁸².

ג. ניטל לחי התחתון

⁷⁸ יד יהודה הקצ' מב א

⁷⁹ שו"ע ונו"כ מג א

⁸⁰ לבוש שם

⁸¹ שו"ע ונו"כ מד א

⁸²

וזה הדין אסמכזה אקרא דכתיב גבי הקרבן [ויקרא ג, ד] ואת שתי הכליות, ולא בעלת שלש ולא בעלת אחת [בכורות לט ע"א], ומדפסלה רחמנא בקרבן משמע דוקא משום מום פסלה ומכלל דלהדיוט שרי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

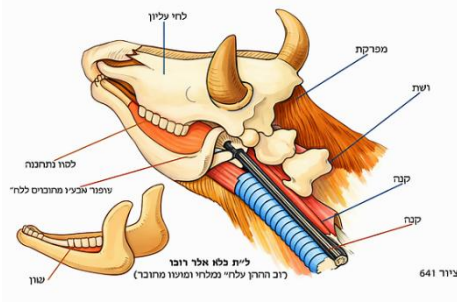
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף מד. אמרו חכמי הרופאים⁸³ וכן הסכימו חכמינו ז"ל⁸⁴

שהלחי העליון נברא בבעלי חיים לכסות פי הקנה, שלא תכנס בו נשימת הרוח הקרה פתאום לריאה ויקרר אותה וימות החי פתאום אם יכנס לריאה⁸⁵, הלכך כשניטל לחי העליון טריפה שלא תוכל לחיות עוד. וכן בעוף⁸⁶ אם אם ניטל החרטום העליון דעוף טרפה⁸⁷.

⁸³ שו"ע ונו"כ לג א ב ולבוש שם

⁸⁴ אף על פי שהטור תמה עליו אין להשגיח על תמיהתו, שהרוקח [שם] ובעל צידה לדרך [כלל א מאמר ב פרק ט] וספר הכל בו [סימן קא ע"ב ע"ד] כולם הסכימו לדעת הרב, גם הרשב"א כתב בתורת הבית [שם מב, א] שנראין דבריו, וגם האיסור והיתר בכלל נ"ד [דין י] הביא בשם האור זרוע להטריף וכן עיקר. וא"ת אם כן אמאי לא הוזכר טרפותו בש"ס, י"ל דמדיוקא דמתניתין נפקא וכמו שהשיב הוא ז"ל [בתשובה פאר הדור סימן כט] דקתני גבי אלו כשרות [נד, א] ניטל לחי התחתון מכלל דבלחי העליון טריפה, אי נמי כיון שאין טרפות מצד עצמו אלא משום קרירות הריאה לא תני ליה, וכדלקמן גבי טרפש הכבד בסימן מ"א סעיף ח' יע"ש. פר"ח א ולעניות דעתי כוונת הרמב"ם פשוט, דלא איצטרך לאשמענין כלל ניטל לחי העליון, וגם לא למנותו בהדי י"ח טריפות שנאמרו למשה, , דנמסר לנו כללא כל שאין כמותו חיה טריפה, וכל הפשוט לכל לא הוצרך הקדוש ברוך הוא לפרושי למשה בסיני. אבל הי"ח טריפות הוצרך להשמיענו, דאיך נדע שאם ניקבה קרום של מוח וכדומה אינה חיה. ולזה האריך הרמב"ם [בתשובה שם] וכתב, שאם ניטל לחי העליון יאבד הכל ויכנס הרוח בכל נשימה כמו לאשישה וחלון, וביומא יתקרר הלב והריאה וימות החי, ואין לך מי שאין כמותו חיה יותר מזו כו', עכ"ד. כלומר, דבר הפשוט לכל לא צריך לפרש ולא לשנותו במשנה ותלמוד. תבו"ש שם ב אולם עיין יד יהושה ד לדעתו הוא טרפות המבואר בש"ס, אבל לולא זה שלדעתו הוא מבואר בש"ס לא היה אוסר מסברת עצמו,

⁸⁵ מובא בש"ך ג ובלבוש

⁸⁶ דמש"א הובא בכנ"ג

⁸⁷ ודוקא ניטל, אבל אם נברא כך בלי לחי העליון משמע דגם להרמב"ם כשירה. ואם רק ניקב שם, הגם שנראה שהרוח יכנס דרך שם ותתקרר הריאה מ"מ אין לאסור, דאין לך אלא מה שאמרו חז"ל דדוקא ניטל כולו, אבל אם רק ניקב יכולים לרפאותה ע"י סמים. יד יהודה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף י. שמחמשת הדברים שפוסלים בשחיטה הלכה למשה מסיני הוא עיקור כלומר שצריך שישחט באופן שאינו קורע את סימני הבהמה.

עיקור כיצד⁹⁵, כגון ששחט בסכין פגום, שהפגם אינו שוחט רק נוקב וקורע, וכל שכן אם עקר קצת הסימנים ביד, או נעקר מאליו.

ועוד יש עיקור, כגון שנעקרו הסימנים או אחד מהם ממקום חיבורם בלחי, קודם שחיטה או בשעת שחיטה, בין על ידי מעשה בין מאליו, והוא הנקרא שמוטה⁹⁶, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים.

לפיכך שחט בסכין⁹⁷ פגומה ועקר הסימנים⁹⁸, או עשה עיקור הנמסר הלכה למשה מסיני שפוסל כגון שנעקרו הסימנים ונשמטו שניהם ממקום חיבורם בלחי או אפילו אחד מהם שנשמט ונעקר ושחטו, בין אם נעקר ונשמט קודם שחיטה שאסור שנתנבלה קודם לכן, ובין אם התחיל לשחוט ובתוך השחיטה קודם ששחט רובה נעקר אחד מן הסימנים בין על ידי מעשה בין מאליו, כבר התבאר לעיל דף כ: שחיטתו פסולה.

ואפילו בעוף שנעקר סימן אחד ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה והוא הנקרא שמוטה⁹⁹, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים. ונבילה היא דאורייתא, דבעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה.

⁹⁵ שו"ע ונו"כ כד טו שמח"ח שם יז

⁹⁶ ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים. תבו"ש כא

⁹⁷ שו"ע ונו"כ כד טו ולבוש שם ושמ"ח יח

⁹⁸ זה אינו העיקור הנמסר מסיני הפוסל את השחיטה שהוא נלמד מפסוק וזבחת ולא וקרעת

⁹⁹ בן כתבו האחרונים ז"ל. ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים, דמתחילים רישא בעוקר וסיפא בשמוטה, אלמא דהכל חדא. ונראה לי שמה שכתב בהגה הר"ץ (דיני עיקור אות א') וזה לשונו, מה בין עיקור לשמוטה, כל מה שנעשה בשעת שחיטה זהו עיקור ופסולה אפילו במיעוט הסימנים, אבל מה שנעשה קודם השחיטה, כגון שנעקרו ממקום חיבורם בלחי, זהו קרוי שמוטה ואינו פוסל אלא ברובו כו', עכ"ל. ומסתמא העתיק זה מאיזו הגהות ישינים. ואין כוונתו לחלק אם נעקרו הסימנים ממקום חבורם בשעת שחיטה פסול במיעוט, כדסבירא ליה להב"ח (ד"ה עיקור). דזה אינו. אלא דמחלק בין עיקור דסכין פגום, וההיא קרי ליה עיקור דשעת שחיטה ופסול במשהו, ובין עיקור דסימנים מחיבורן, וההיא קרי ליה קודם שחיטה דאפשר להיות קודם שחיטה, ולא דוקא, והוא הדין אם נעשה בשעת שחיטה. תדע, דכתב כגון שנעקרו כו', אלמא דעד השתא לא איירי בעיקור זה. ולא כדמשמע להשיך ס"ק כ"ג ולקצת שוחטים, דהר"ץ איירי בין ברישא ובין בסיפא בנפרדו הסימנים מחבורן, וקרי שמוטה לנעשה קודם, ועיקור לנעשה בשעת שחיטה. דזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

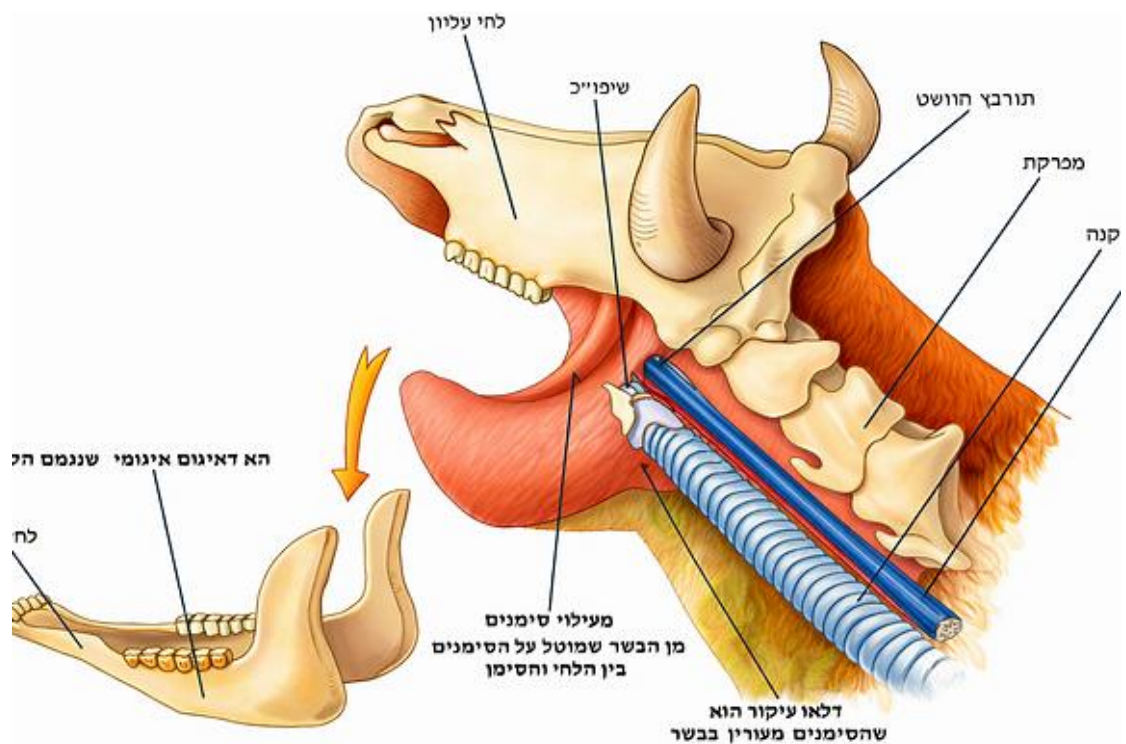

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בעיקור שנעקרו הסימנים¹⁰⁰ ונשמטו יש מחלוקת גדולה בין רבותינו זכרונם לברכה¹⁰¹, ולהיות שהוא איסור דאורייתא יש לחוש ולאסור אם נפרד רוב תורבין הוושט מהבשר שבינו ובין הלחי, בין שנשאר המיעוט מדולדל כאן מעט וכאן מעט שניכר שנעשה בכת, ובין שנשאר המיעוט במקום אחד שנעשה בנחת, ואפילו מאליו.

וכן אם נפרד הבשר שעל התורבין כולו מהלחי, או רובו ונשאר המיעוט מדולדל בב' וג' מקומות, שניכר שנעשה בכת, וסופו ליפסק הכל.

אינו, ולא נראה בשום פוסק דמחלקי לדינא בין לשון עיקור ללשון שמוטה בעקירת הסימנים מחיבורן. תבו"ש כא

¹⁰⁰ ש"מ"ח כד יח

¹⁰¹ יש גירסאות שונות ופרושים שונים בשמעתא זו. וגם דברי הרי"ף (ט' ע"א) והרמב"ם (הל' שהיטה פ"ט הל' כ"א) בזה סתומים מאוד, ונבוכו רבים בפירוש דבריהם, וכל אחד לפי פירושו משנה גרסתו בגמרא להסכים לאותו פירוש. וכתב רבינו ירוחם (נ"טו ח"ג, ק"כ ע"ד) שנכון להחמיר ולחוש לכל הפירושים, וכן כתב הב"ח (ד"ה ודוקא שנעקר כל הסימן או רובו כו'), וכן בד"ץ, כיון שאי אפשר לעמוד על בירור הדבר והוא איסור דאורייתא, אין להקל בו כלל, וכתבו העולה מכל הפירושים. תבו"ש שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

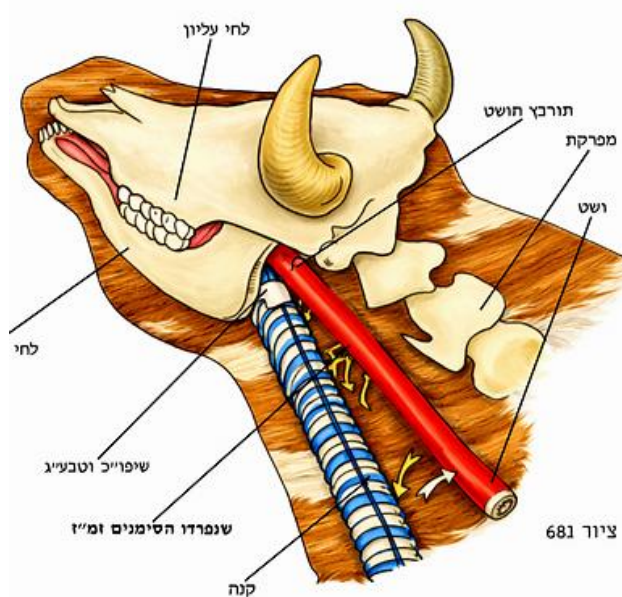
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן יש לאסור בקנה שנפרד מהבשר שבינו ובין הלחי, או הבשר שעליו נפרד מהלחי, הכל כמו בושט.

וכן סימנים שנפרדו זה מזה ברוב ארכן, או ברוב אורך מקום שחיטתו.

וכן אם נפרד אפילו אחד מהם ממקום חיבורו באורך הצוואר ברוב ארכו, או ברוב מקום שחיטתו.

ואפילו רק נקלף סביב התורבין רוב מקום חיבורו בצוואר.

כל זה יש לאסור, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך, יש ליתן עליו חומרי נבילות וחומרי טריפות, ואסורים הביצים וחלב שלהם, אפילו הי"ב חודש:

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

ונראה לי דיש להחמיר בנפרד הבשר שעל הסימן מהלחי ברובו, אפילו שהמיעוט במקום אחד, בדליכא הפסד מרובה.

וכדי למנוע שמוטה השכיה בתרנגולים יכול השו"ב ליזהר שלא יבא לידו כי בעת שתופס הסימנים אין לו להוריד הקנה ומקודם תפיסה יכול להעמיד הקנה במקומו¹⁰².

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

¹⁰² דעת קדושים סוף סי' א' בדיני תשלומי השו"ב בד"ה גם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ד. ניטלה האם שלה

כבר התבאר לעיל דף מת. שנטלה האם¹⁰³ שהולד מונח בה כלומר הרחם, כשרה בין בבהמה¹⁰⁴ בין בעוף וכל שכן ניקב¹⁰⁵, ויש מטריפין¹⁰⁶ בעוף¹⁰⁷, ויש מחמירין¹⁰⁸ לאסור בנקב או נימוק משום דמכאיב לה יותר מניטל, ויש להחמיר אם לא בהפסד מרובה.

ה. וחרותה בידי שמים

צמקה אינה¹⁰⁹ טריפה אלא אם כן צמקה¹¹⁰ רובה או כולה¹¹¹, אבל אם צמקה מקצתה לבר כשירה.

והוא שצמקה מחמת בני אדם שהפחידה כגון ששחט בהמות אחרות בפניה וכיוצא בזה, אבל אם צמקה בידי שמים כגון שפחדה מקול רעם, או שראתה

¹⁰³ שו"ע ונו"כ יו"ד מה א

¹⁰⁴ וכן אם נימוק הולד במעי הבהמה והולד בשחימת אמו כשירה דמה בכך שנימוק הולד, גם שם באמונת שמואל סי' י"ח ופר"ח.

¹⁰⁵ כלומר לפי הכלל דקיי"ל לקמן סי' נ' דכל אבר שאם ניקב טריפה כו' אם ניטל טריפה אלא דיש מחמירין בניקב כו' וכ"כ בד"מ, אבל בניטל האם לכ"ע כשירה כדאיתא במשנה ובש"ס בהדיא.

¹⁰⁶ והתוס' והפוסקים כתבו לר"ח בעוף טריפה וכן הוא בהגהות ש"ד סי' פ"ח ובאו"ה דמהרש"ל סי' צ"ו וז"ל כתב ראב"י שאם ניטל בעוף המעיים וזהו שהביצה מונחת בו ר"ח ור"י פוסקים בעוף לאיסור מא"ז עכ"ל וכ"פ הב"ח דיש להחמיר היכא דליכא הפסד מרובה וכ"פ באו"ה כלל נ"ה דין ט' וכן מסיק בד"מ וכתב וראיתי בא"ז כדבריהם והכי נקטינן.

¹⁰⁷ אבל תרנגולים שנמצאים בשלייתן ביצים סרוחים ונקרשים יש להכשירן אבל אם המה מעורין בנידין שמחוברין בשליין יש לאוסרן משום נימוק השליא, אמונת שמואל סי' י"ח ופר"ח ע"ש ועיין יד יהודה א העיקר דאין להחמיר כלל.

¹⁰⁸ הוא הרוקח שמביא ב"י וכתב עליו ואיני יודע מנין לו דסברא הוא דלא חמיר נימוק מניטל עכ"ל וכ"כ רש"ל שלא נראה לו כדברי הרוקח דמנין לו לחלק בין נימוק לניטל ואין להוסיף על המטרפות עכ"ל גם רמ"א בד"מ כ' דהרא"ש ורשב"א ור"ן ור"י ירוחם מכשירין אלא דבאין הפסד מרובה החמיר כאן. ט"ז א

¹⁰⁹ שו"ע ונו"כ לו יד

¹¹⁰ מיהו היכא דיבשה אונה שלימה אף על פי שאינה נפרכת בצפורן כתב בהג"א מא"ז בשם בה"ג דטריפה אך מניחין אותה במים וממשמש בה או יתן מים לתוך הקנה אם תחזור לברייתה כשירה, וכ"פ מהרש"ל פא"ט סי' כ"ב וכתב הטעם דכיון שצמקה אונה שלימה הוי כחסרה האונה ול"ד לצמקה ריאה מקצתה דחסרון מבפנים לאו שמיה חסרון דלא כב"י וד"מ. וכתב הש"ך ונראה דבדיקה דהג"א נוהגת ג"כ עכשיו דהיינו כמו בדיקה שכתב הרב ס"ט וכ"כ רש"ל שם ע"כ ע"ש.

¹¹¹ ופירוש צמקה שאינה נפרכת בצפורן כמו יבשה ולא צריך בדיקה אא"כ צמקה כולה או רובה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

זיקים וכיוצא בזה, או מפחד שאר הבריות כגון משאנת אריה¹¹² וקול שחל וכיוצא בזה, אפילו צמקה כולה כשרה דהדרא בריא.

ו. הגלודה ... פוסלין

הגלודה אסורה¹¹³, והוא בהמה שנפשטה עורה מחמת שחיין או מחמת חולי או מחמת מלאכה, ואם נשתייר כרוחב סלע על כל פני אורך השדרה וכרוחב סלע על כל מקום טיבורה וכרוחב סלע על ראשי כל פרק ופרק מפרקיה כשרה, שע"י אותו שיעור מעלה ארוכה וחוזרת כל עורה לקדמותה.

דף נד:

ז. האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה ... כשרה ואי איפסיק ניביה ... כשרה עד דמתעכלא אתעכולי

עצם הקולית אינו מחובר כלל להגוף, זולת בהקולית למעלה יוצא עצם קטן עגול, ובעצם האליה יש חור אשר נכנס בו עצם קטן זה, ויש ניב קטן בראש עצם עגול זה הדבוק שם בהחור לעצם האליה אשר מחזיק אותו שלא ישמוט משם, ועוד יש ניבים בעצם הקולית אשר

¹¹² וכתב הפר"ח וז"ל בס' צידה לדרך פסק כהרשב"א דאף בשאנת אריה ושאר בריות טריפה וכ"פ הרע"ב בפירוש המשניות וכן נראה שהוא דעת הרוקח, ונ"ל שמעמם משום דעובדא דרבה בר בר חנא דאשכח דיכרי במדברא דצמיק ריאה דידהו והצריכום בדיקה לכאורה הכי מוכח דטפי שכיח במדברא שאנת אריה ושאר בריות ורעמים דהוי בידי שמים מבידי אדם דלא שכיח כולי האי והו"ל למיתלי לקולא ולא לאצרכינה בדיקה, אלא משמע דהילכתא כהרשב"א ואריה ושאר בריות שכיח במדברא ומש"ה הצריכום בדיקה וראוי לחוש לסברא זו עכ"ל, והיודע יבחר. הגורת שמואל שם.
¹¹³ שו"ע ונו"כ נט א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

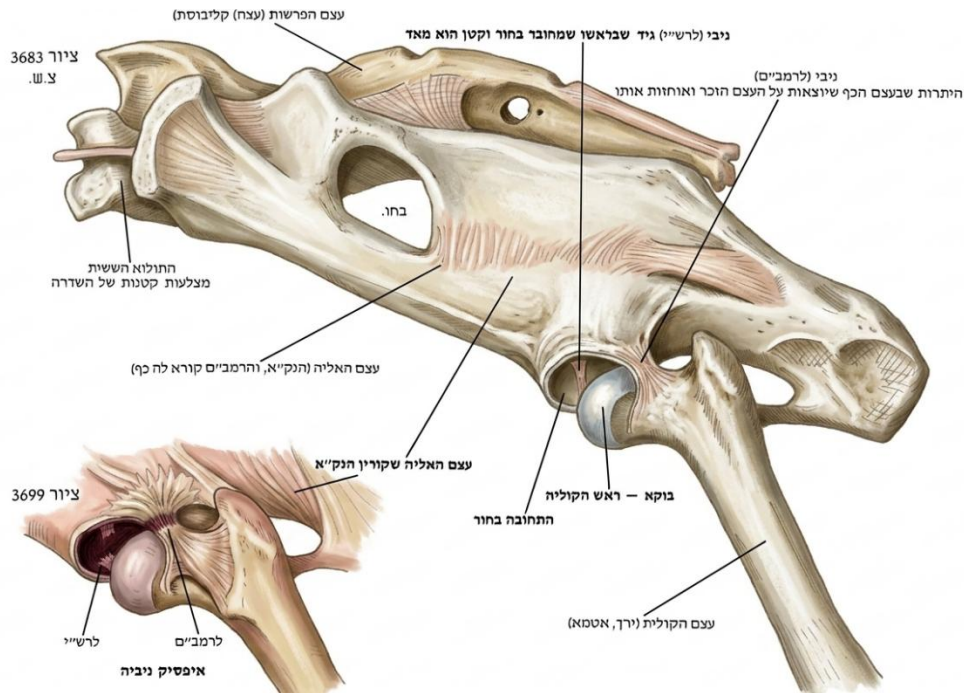
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דבוקים להבשר שסביב לעצם האליה, וכל זה מחזיקין את הקולית שלא יתפרד משם.

עצם הקולית¹¹⁴ בראשו במקום שהוא מחובר לגוף, אפילו לא נחתך לגמרי אלא שניתק ממקומו ויצא מהחור לגמרי¹¹⁵, זהו בוקא דאטמא דשף מדוכתיה וטריפה בין בבהמה בין בעוף, והני מילי באיעכול ניביה כלומר שנרקבו רוב הגידין שמחובר בהן הבוקא דאטמא לגוף, דכיון שנרקבו הרוב שוב אי אפשר להתרפאות שם וימות, אבל אם לא נרקבו אף על גב שנפסקו כשרה בין בבהמה בין בעוף.

וכן אם לא נתעבלו רק מעוטין, ורובן קיים, כשר מדינא

¹¹⁴ שו"ע ונו"כ נה ב

¹¹⁵ ומה שהמציאו האחרונים להחמיר גם אם נזוז מעט ויש חלל בין הבוכנא להאסיתא, הוא טעות, דכל זמן שלא יצא לגמרי אין שום חשש גם אי איפסק ואיעכול ניביה, יד יהודה שם יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

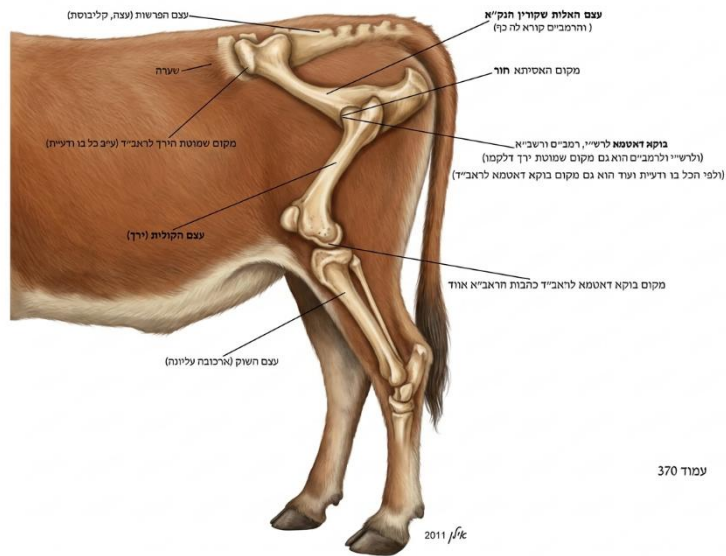
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אך י"א¹¹⁶ שאין אנו בקיאיין¹¹⁷ באיעכול ניביה¹¹⁸, לכן יש לאסור כל שמוטת ירך שמא איעכול ניביה. וכן אם נשבר סמוך לגוף¹¹⁹, אף על פי שחזר ונקשר היטב, טריפה, שמא איעכול ניביה. ומשערין בארבע אצבעות בגסה, ושנים בדקה, ובעוף הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. וטוב להחמיר במקום שאין הפסד מרובה. אם לא נשמט

עמוד 370

הירך ואיעכול ניביה, כשר.

אם מצאו שמוטה לאחר שחיטה ואינו ידוע אם לאחר שחיטה או קודם שחיטה כשרה דודאי בשעה מועטת כזו לא איעכל ניביה ובלבד שידוע שלא היתה שמוטה בשעה שהובא לשחוט¹²⁰.

¹¹⁶ רמ"א שם

¹¹⁷ כן הוא בש"ד ואו"ה. ובאמת אין זה כלל בקיאות גדול לראות אם נרקבו או לא, מכ"ש אם רואה שהם שלימים וחזקין. ואמת שבה"ג מחמיר בכ"מ דצריך בדיקה גם לקרועה ופסקה ושמוטת ירך, אבל אנן לא קיי"ל כן זולת במקום דצריך טורח כגון דרוסה ונפולה וכיוצא, היכא דהבדיקה קשה. וכן בצוה"ג ס"ל להרמ"א [ס"י נו סע' ט] דדוקא בעוף דהם הרבה גידים ונטרף בא' לא בקיאיין כעת, אבל לא בבהמה, ושם בודאי אם נתעכלו הגם שלא נפסקו טריפה. על כן גם אי נימא כמ"ש הש"ך [ס"ק ג] דרמ"א ס"ל דכאן נמי טריפה באיעכול לבר, אמאי חושש כאן לדעתם, ואו"ה ס"ל גם בצוה"ג דאין בקיאיין בריעותא גדולה, אבל הרמ"א לא הביאו שם. על כן הברור דהרמ"א גם כאן איירי בנפסקו עכ"פ, וקאי על המחבר דקאמר "אבל אם נפסקו שלא מחמת עיכול כשירה", ע"ז אמר הרמ"א דאנן השתא לא בקיאיין כיון דיש ריעותא בהניביין עצמם, אבל כל שלא נפסקו אין כאן בית מחוש כלל. ובלא זה כתבתי לעיל דכל שלא נפסקו, גם אם נראה לו ריעותא בהניביים, אין כאן חשש, מיהו נ"מ גם בנשבר הבוכנא ויתבאר אי"ה אח"כ. יד יהודה יז

¹¹⁸ וכתב מהרש"ל בא"ו שלו ס"ס פ"ו דמ"מ בעינן שנפסקו ניביה הא לאו הכי לא מטרפינן ומדברי הר"ב לא נראה כן וכ"כ הב"ח דלמאי דא"א בקיאיין אפי' לא נפסק טרפה ומשמע מדברי מהרש"ל שם דכל שנעכל ודאי איפסק וכן משמעות הפוסקים. ש"ך ג

¹¹⁹ בנשבר ולא יצא לחוץ מחלק בקולית אבל אם יצא לחוץ טרפה בכל העצם הקולית כמו בנחתך דלענין נחתך או נשבר ויצא לחוץ לכולי עלמא טרפה בכל הקוליא. ט"ז שם ג

¹²⁰ וכתב הש"ך דמשמע מזה בשעה מועטת אפילו איפסק ניביה נמי כשרה אבל אי לא ידע השוחט בודאי שלא היה שמוט בשעה שהובאה לשחוט טריפה ולא אמרינן דהוי ס"ס ספק קודם שחיטה או לאו ואת"ל קודם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ח. אין בעלי אומניות רשאים לעמוד מפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקין במלאכתם

כבר התבאר במסכת קידושין דף לג. שאין בעלי אומניות¹²¹ חייבים לעמוד בפני תלמיד חכם בשעה שעוסקים במלאכתן. ואם הוא עוסק במלאכת אחרים ורוצה להחמיר על עצמו לעמוד מפניו, אינו רשאי.

ט. כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלין בשלומן ואומרין להם אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום

עוד התבאר שם "חביבה מצוה בשעתה", ולפיכך שכל בעלי אומניות¹²² שבירושלים שהיו עוסקים במלאכתן או במלאכת אחרים מפסיקין ממלאכתן כשעוברים לפניהם מביאי הביכורים, ועומדים בפניהם וכן ת"ח שעוסקים בתורה¹²³ צריכין לעמוד בפניהם ושואלין בשלומן אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום¹²⁴.

י. בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין

כבר התבאר במסכת פסחים דף סח: ומנחות עב. שאף על פי¹²⁵ שמותר להקטיר אימורין ואיברים בלילה אין מאחרין אותן לדעת, אלא משתדלין

שחיטה שמא לא איעכל ניביה זה אינו דספק זה הוי מחמת חסרון ידיעה ואפלו בס"ס לא הוי ספק דלא כתשובת מ"ב דכתב דבס"ס לא איכפת לן בחסרון ידיעה

¹²¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רמד ה

¹²² רמב"ם ביכורים פרק ד הלכה יז ממשנה ביכורים פ"ג מ"ג

¹²³ משנה אחרונה

¹²⁴ הוא לשון ברכה שבאתם בשלום ויש גורסין באתם לשלום דהיינו ששואלים אותן אם באו לשלום ולא קרה להם שום פגע בדרך ועיין תוס' אנשי שם. ועיי' רש"י תהלים קכ"ח כ"ו שבי' שהיו אומרים להם ברוך הבא בשם ה' וגו'

¹²⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ד הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

להקטיר הכל ביום, תביבה מצוה בשעתה¹²⁶ שהרי הקטר אימורין ואיברים אף על פי שכשרים בלילה, דוחין את השבת בזמנן ואין מאחרין אותן למוצאי שבת.

יא. חבל היוצא מן המטה עד חמשה טפחים טהור ... חמשה כלמעלה ... מה' ועד עשרה טמא ... עשרה כלמעלה

חבל היוצא¹²⁷ מן המטה מסירוני המטה בחבלים שהיא טמאה עד סוף ארבעה טפחים הנוגע בו טהור, שאינו מצורכי המטה לפי שאינו ראוי לכלום, מתחלת חמשה¹²⁸ ועד סוף עשרה טמא מפני שתולין בו את המטות, ושכן קושרין את הפסחים להמטה בחבל היוצא ממנה, ומשלשלין את המטות בחבל זה להורידה מן העלייה או להורידה למקוה להטבילה כשנטמאה מעשרה ולחזין טהור מפני שהוא יתר על צורך המטה.

יב. הדקין שבנלי חרס הן וקרקותיהן ודופנותיהם יושבין שלא מסומכין

כל הכלים¹²⁹ שנשברו ונפסדה צורתן אין שבריהן מקבלין טומאה¹³⁰ אף על פי שאותן השברים ראויין לתשמיש, חוץ משברי כלי חרס.

¹²⁶ עיין שו"ת דברי יציב חלק חושן משפט סימן קט "וי"ל דמשום זריזין מקדימין למצוות הוא, וגם על זה מחללינן שבתא. ועיין תוס' שבת דף ק"ל. בד"ה ר"א כדי למהר המצוה עיין שם, ושם בדף קל"ג המל כל זמן שהוא עוסק במילה חוזר בין על ציצין המעכבין את המילה ובין על ציצין שאין מעכבין את המילה וכו', ושם מזה א' ואנדהו עיין שם, הרי שמשום מצוה מן המובחר מחללים את השבת, והאריכו כבר בזה דמצוה מן המובחר וזריזין מקדימין למצוות כחדא נינהו. ועיין שו"ת משנה הלכות חלק יז סימן רו עשה בזה מחלוקת הרמב"ם והמב"ם.

¹²⁷ רמב"ם הלכות כלים פרק כא הלכה ז ערוך השולחן העתיד הלכות כלים סימן רכג סעיף ז
¹²⁸ מנ"ל דמתחלת חמשה. ואמת שבהולין [נ"ד ב] אמרו חמשה כלמעלה ועשרה כלמעלה, הלא זהו בסוף חמשה כמו בסוף עשרה. ואין לומר דהרמב"ם מפרש חמשה כלמעלה מתחלת חמשה, א"כ ה"ל לפרש גם בעשרה כן, ולמה כתב עד סוף עשרה. וגם הת"כ אומר מפורש פחות מחמשה טהור, וגם בפ"י המשנה לא כתב כן וצ"ע. ערוך השולחן העתיד שם ח

¹²⁹ רמב"ם הלכות כלים פרק יח הלכה י
¹³⁰ בראב"ד השיג "כמה אני תמה על זה כי כל המשניות והתוספות מלאות מזה שהכלי הנשבר ועושה מעין מלאכה ראשונה ובכלי עץ שיהיה לו בית קיבול טמאים וכשרבה הכתוב שברי כלי חרס רבותא שהייתי סבור חרס הנשבר אין לו תקנה" ועיין מרכה"מ שכתב ואני אומר דודאי גם לדרך רבנו כל שעושינן מעין מלאכתן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שאם היה בהן חרס הראוי לקבל הרי הוא מקבל טומאה שנאמר (ויקרא יא פסוק לג) וְכֹל בְּלֵי תְּרֵשׁ וְגו' מפני השמועה למדו שזה לא בא לרבות אלא שברי בלי חרס,

בד"א כשהיה לחרס זה תוך לקבל בו המשקין כשהיה החרס יושב לא סמוך אבל אם אינו יכול לקבל אלא א"כ סומכין אותו אינו מקבל טומאה שאם אינו יכול לעמוד בפני עצמו לא ישתמשו בו ויזרקוהו לאשפה¹³¹.

כלי חרס¹³² ששוליהן הדין כמזרקות שנשברו ושוליהן מקבלין אף על פי שאינן מקבלין אא"כ נסמכו כגון שולי הקרפיות והכוסות הרי אלו מקבלין טומאה, שלכך נעשו מתחלתן שיהיו שוליהן מקבלין בסמיכה או באחיזה.

טמא בכלי עץ לזה דקדק רבנו וכתב שנשברו ונפסד צורתן וכמ"ש רבנו פ"ו מהלכות כלים ה"א ונפסדה צורתו ותשמישו דצורת הכלי מקרי שעושיית מעין מלאכתה ולא בא רבנו למעט אלא דין גיסטרא בשאר כלים דלאו כלי חרס וכמ"ש רבנו פ"ו מהל' כלים ה"ט כל כלי עץ שנחלק וכו' ועיין פ"א מהל' כלים ה"ב וה"ג ושם ה"י שריון שנחלק וכו' משא"כ גיסטרא דכלי חרס טמא אפי' אין עושין מעין מלאכתו כלל עיין פ"ט ה"ו וזה ברור דפ"י גיסטרא כמו עשאו גיסטרא שנחלק לשנים וכ"כ הר"ש פ"ב דכלים מ"ו ועיין מ"ש פ"ו מהל' ברכות ה"א.

¹³¹ ערוך השולחן העתיד הלכות כלים סימן ריח ח

¹³² רמב"ם שם הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

